

ПОГАНА БÓТ

ČAS OPIS EVANGELSKICH SERBOW

8. číslo

Budyšin, awgust 1975

Lětnik 25

Bože kralestwo je wulkich woporow hódne

Prědowanje na Serbskim cyrkwiskim dnju 1975 w Hrodzišću

Hdyž džěchu po puću, džeše něchtó jemu:

Ja za tobu pónđu, hdžež ty pónďžeš.

Jězus džeše jemu:

Liški maju jamy, a ptaki pod njebjom maju hnězda, ale syn čłowjeka nima, hdžež by swoju głowu položil.

Jězus pak džeše druhemu:

Pój za mnu!

Tón džeše:

Dowol mi, zo bych najprjedy šol swojeho nana pohrjebać.

Jězus pak džeše jemu:

Njeh mortwi swojich mortwych pohrjebaja, ale ty dži a připowědaj Bože kralestwo.

Druhi pak džeše jemu:

Knježe, ja chcu za tobu hić, dowol pak mi prjedy, zo so rozžohnuju z tymi, kiž su w mojim domje.

Jězus džeše jemu:

Žadyn, kotryž ruku k pluhej přiloži a wohlada so dozady, njehodži so do Božeho kralestwa. Luk. 9,57-62

Štó z nas njeby so stróžil? Tak wjele hódne ma nam Bože kralestwo być. Tajke wopory dyrbimy tež my zwólniwi być za njo přinjesć. Chěžu a statok wopuścić, wšeho zemskeho so wzdać a jenož to pytać, štož je horjeka. Hladajće tola do krasnych zahrodkow wokoło našich přerjanych nowych domow. Njejsu to njebjesa na zemi? Kajka to zbožnosć nježdělu rano, hdyž zwony kemši wolaja, móc swoje röße a kwětiki plahować, nowu solotej sadžeć, w ćopłym slóncu tak cyle zbožowny ležeć. Z tejele rjanosće wuńć, a byrnjež by jenož na 2 hodzinje Božej služby bylo? To nihtón wot tajkeho zbožowneho zahrodkarja woćakować njemóže, zo by swój paradiz wostajiwši šol do Božej služby.

Ani nana pohrjebać tamny njesmě. Bože kralestwo je wažniše za „žiwych“ hać dopjelnjenje kaznjow přistojnosće. Wo to so njeh „mortwi“ staraja. Žiwjenje je pola Boha. Štóž z Bohom njeje zwjazany, je mortwy.

Tež swójbne zwjazki njesmědža zdžěwk być do Božeho kralestwa. Přetož žadyn, kotryž swoju ruku k pluhej přiloži a wohlada so dozady, njehodži so do Božeho kralestwa.

Při tajkich rozmyslowanjach so rudzi naša wutroba, přetož tak droho zastup do Božeho kralestwa zaplaćić je nam njemóžno.

Hać drje je Jězus to zawěrnje tak měnil? Je wón tak kruty asket byl, kotrehož wutroba njeby z radosću wisala na zemskich rjanosćach? Jězus je woprwadže po swojim słowje žiwy byl. Wón njeměješe žaneje do-

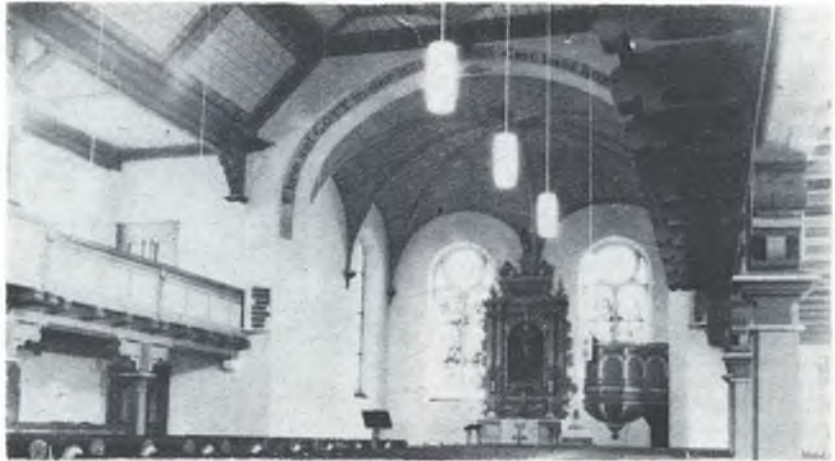
mizny, žanoho statoka. Wón ze swojimi wučownikami čahaše jako podrožnik po kraju.

Hdyž jemu w Nacareće powědžichu, zo jeho bratřa a jeho mać wonka na njeho čakaja, móžeše wón chětro hrubje wotmołwić: Štó su moji bratřa, štož je moja mać? To su éi, kotřiž Bože słowo słyša!

Jedne dalše prašenje: Je naš Zbóžnik pod swojimi woporami za Bože kralestwo stonal? Je so wón snano

dal. Su tele pjenjezy wopor? Móže so wón znutřkownje hordzić a naduwać swojeje wulkeje šćedriwosće dla? Cyle wěsće nic! Wón ma tola za swoje pjenjezy swój rjany nowy wóz.

Wopor je dar smilneje lubosće abo našeje horliwosće za hódnu, wažnu wěc. Hdyž podpěramy misionstwo — njeh je to znutřkowne abo zwonkowne —, to su naše wopory. My wěmy, zo je misionstwo wažne, zo bjez našich přinoškow wobstać nje-

Woltarnišćo w Hrodzišću

hordžil z tym, što je wón takle wšo woprowal?

Nihdy nanihdy nic! Jězusa z Nacareta mamy před sobu jako wjesoleho čłowjeka. Wón so w swojej chudobje njeje rudžil. Wón, kotryž ničo njeměješe, běše tón najbohatši mjez wšěmi. Jeho swójbni běchu so jemu wocuzbnili, ale wón njebě wopušćeny, ale měješe wšitkich za swojich lubych bratrow a swoje sotry. Wón bě swój puć nastupil wědžo, zo so jeho wuska, bolostna šćežka skónči na Golgaće. Jemu njebě žel mlodeho žiwjenja a rjanosće swěta, ale wuprózdní so sam wšeho zemskeho zboža a bě swojemu njebjeskemu Wótecej poslušny hać do smjerće, haj hać do smjerće na křižu.

A to wšitko w čistej dowěrje do Boha.

Při wšěm bě jeho duša swětla a polna zbožneje radosće.

Bychmy-li so jeho prašeli, hać jemu woporow žel njeje, wón drje by ze spodžiwanjom na nas pohladał.

Haj, hdyž prajimy, zo je Bože kralestwo wulkich woporow hódne, tak drje słowo „wopor“ njeje prawe.

Chcemy spytać, sej to na wšědnym přikładže rozjasnić. Muž je za „Wartburg“ wjele, jara wjele pjenjez wu-

móže. Tuž dawamy. Tuž woprujemy. Tajke wopory njejsu zastupne lisćiki do Božeho kralestwa.

Bože kralestwo njeje žana wěc, žana organizacija, kotryž bychmy podpěrać dyrbjeli.

Bože kralestwo — to je měr, to je swěćlosć, to je radosć w Boze, to je znowanarodjenje, to je nadžija, to je wěčne žiwjenje, to je rjane, hódne žiwjenje.

Bože kralestwo je naše wumóženje přez Chrystusa. Tuž je džiwna wěc, hdyž rěčimy, zo je Bože kralestwo wulkich woporow hódne. Zo hišće raz na tamneho zahrodkarja spominamy, kotryž so nježdělu rano nje-móže wot swojich krasnych kwětkow džělic, zo by kemši šol, kotremuž je to přewulki wopor. Tajki wšak budže dyrbjec doma wostać.

Kemšerjo ducy wote mšě widža jeho w zahrodže džělać.

Z kajkimi myslimi?

Tón ma so derje. Wón njetrjebaše w zymnej cyrkwi sedžeć!? Štóž takle myslí, je hluchi, njewužitny wopor přinjesł ze swojim kemšichodom.

Wón wšak přichodnu njedzelu mjez kemšerjami wěsće njebudže a so z lětami Božemu słowu wocuzbni. Škoda!

Škoda! Přetož kóždy je přeprošeny na wulku, rjanu hosćinu. Bože kralestwo nježada sej naše wopory. Ale Bóh nas přez Chrystusa wuswobodzi, zo móžemy dźeržeć we wulkej lubosći,

zo pak móžemy tež pušćić w do-wěrje do Boha a čłowjekow,

zo móžemy bohaći być
a tola měć mjechku wutrobu,

zo móžemy swěru dźelać
a tež wotpočować,

zo móžemy čestni ludžo być
a tola rady wodawać,

zo móžemy lutować
a šćedriwje dawać,

zo móžemy sej paradiz na zemi při-hotować

a so při wšem na hišće rjeńši wje-selić. W.

Z wobjedom nas we Wósporku de-rje wobstarachu.

Připołdnišu bjesadu a wjesołe spē-wanje nawjedowaše farar Pawoł Wirth-Klukšanski, dobry znajer na-šich ludowych spēwow, tajki prawy muzikanta, kotryž zamóže wšitkich k wjesołemu spēwanju sobustorhnyć.

Popołdniša hłowna a skónčna zhro-madžizna w Božim domje traješe po-nej dwě hodžiny, a nikomu so njeje wostudžilo.

Dr. Šerakowa porěča wo Janje Aw-gusće Měrcinku, synu Hrodzišćanske-je wosady, kak je wón pod wulkimi čělnymi a dušinymi nuzami jako mi-sionar a wědomostnik w lodojtych a horcyh krajach zemje skutkował.

Herta Hempelowa zaběraše so z dalšim synom Hrodzišćanskeje wo-sady, z Janom Bohuměrom Dalwicu. Nam je nětč tutón wobdarjeny a tola ponižny, tutón nutrnje pobožny chěž-kař z Chortnicy luby. Přednošowarka nam přečita krasny list Dalwicy na syna.

Kapłan Warnar z Chrosćic rozpra-

Boži swědkojo mjez Serbami

Swjedenj wosebiteho razu ● Serbski cyrkwinski dzeń 1975

Swój njezwučeny charakter měješe naš létušy Crkwinski dzeń hižom z tym, zo bě rozdžěleny na 3 městna.

Sobotu, 28. 6. 1975, zetkachmy so w cyrkwiskim domje Eben Ezer na Bělej Horje we wjetšej ličbje hač w přjedawšich lětach. Cyle wěsće je přednošk našeho serbskeho molerja Měrcina Nowaka-Njehorńskeho wo ruskich cyrkwjach a ikonach mócnje wabił.

Pětr Malink po powitanskich słowach předsydy fararja Lazara-Bukečanskeho nam předstaji Měrcina Nowaka jako serbskeho wuměłca — nic jenož na polu molerstwa, ale tež w literaturje. Na 30 wobrazow běchmy ze swojich domow sobu přenesli za wustajeńcu:

Měrcin Nowakowe wobrazy w na-šich serbskich domach.

Wězo je Měrcin Nowak wjele, wjele wjace wobrazow namolował, ale nam dźěše wo žiwe styki. Wšitke tute wo-brazy běchmy ze scěny w našich stwach wzali, hdžež swědča wo serb-skej kulturje a wo našej lubosći k Serbstwu. Wo to wšak našemu česćenemu a lubemu bratřej čas jeho žiwjenja dźěše. Njedawno bě swoje 75ćiny swjećil. Naš dzeń běše kaž za-pozdžene hołdowanje k jubilejnej na-šeho narodneho prócowarja. Prjedy bychmy jeho „serbskeho wótčince“ mjenowali.

Hakle před krótkim časom bě w Sowjetskej pobyl a je nam přinjesł krasne wobrazy Božich domow z Wladimira, Suzdala a Moskwy. Lute cyrkwyje a ikony (wobrazy swjatyh a bibliskich stawiznow)! Nahladać so njemóžachmy. To wšak běchu fotografije molerja. Tajke wóčko so ske-rje rjanosćow dohlada a móže ruče to hódne wot njehódneho rozezna-wać. Naš wumělc móžeše nam zroz-umliwje a na přeswědčace wašnje rozestajeć, w čim wón hódnotu sta-reje architektury a stareho moler-stwa widzi. My jemu přihłosowach-my a budžemy nětč z hišće wjetšim zajimom na wobrazy ruskeje pobož-nej kultury hladać.

Prěni raz to běše, zo sobotu wo-stachmy hač do wječora. Wječer — swjedenjska wječer — nam jenož nje-słodžeše, ale so nam tež tak wutrob-nje lubješe. Wutrobný džak knjeni fararce Lazarowej-Bukečanskej a wšem jeje pomocnicam, wosebje tež Schmidtec swójbje, za lube hospodo-wanje!

Po wječeri mějachmy potom hišće rjanu rozmołwu ze swojim swjedenjskim referentom.

Njedzelu dopołdnja w 9.30 hodž. běše Boža služba w Hrodzišću. Cyr-

kej drje njebě poľna, a tola so wje-selachmy, zo su so naši lubi a znaći tež do zdaleneho Hrodzišća namakali.

Wosadny farar Siegfried Albert do kemšow nas powita a skrótka něšto ze stawiznow a přitomosće Hrodzi-šćanskeje wosady naspomni. Předo-wanje Serbskeho superintendenta wocišćamy zdžela w tutym čisle.

Stary statok w Hrodzišću

Knjez wyši krajnocyrkwinski rada von Brück přinjesa nam postrowy z Drježdžan. Wón nam wukładowaše, kak postrowy do žiwjenja cyrkwyje slušeja, a zloži swój postrow na slo-wa swjateho Pisma:

Čakaj na Knjeza. Budž dobreje na-džije a posylń swoju wutrobu.

Počakaj na Knjeza. P. 27,14.

W mjenje Čěskobratskeje cyrkwyje postrowi nas senior Firbas z Jablonca nad Nisou. Wón wupraji swoju ra-dosć, zo so čuje z nami zwjazany po řeči a po wěrje do Jezom Chrysta.

Jako delegat pólскеje ewangelsko-lutherskeje cyrkwyje bě mjez nami konsenior Tadeusz Terlik z Goleszo-wa w Beskidach. Serbscy fararjo jeho hižom znajachu. Před dwěmaj lěto-maj běchu hosćo w jeho domje. Naš pólski hosć nam w swojim postrowje rjany wobraz před woči staji. Bur po nahlej horje wora. Jeho synaj dyr-bitaj hruzle zemje dźeržeć, zo so po horje dele njekuleja. Je to prócy hód-ne? Bur pokaza na chlěb, kiž je jemu narostł na tutym polu. Chlěb je prócy hódny. W Božim domje so nam po-dawa chlěb žiwjenja, kiž je wšeje prócy hódny.

wješe wo Alojsu Andrickim, katol-skim kaplanje, kotryž je jako křesćan w Dachauskim KZ zahynyl.

Lube překwapjenje nam běše, hdžž nam džowka fararja Nowaka před-njesa někotre basnje w rjanej delnjoserbskeje řeči.

Dr. med. Arnošt Wirth wupraji swoje mysle, w čim wón widzi dobry wuznam našich Serbskich cyrkwin-skich dnjow. Štóż so na nich wob-dželi, so z tym jako křesćan a Serb wuznawa. Naša zhromadna wjesołosć je za nas wšitkich wažne lékařstwo. Tu je tež rum a česćownosć za sta-rych.

Arnošt Grofa z Chasowa bě sam sobu spēwał při natočenju serbskeje tačele (Schallplatte) „Nalěčo“. Wón nas najprjedy dopomni na data ze ži-wjenja našej wulkeju Serbow Han-drija Zejlerja a Korle Awgusta Ko-cora a potom powědaše, kak je tačel nastala, kotraž móže nětko serbsku hudžbu do našich domow přinjesć. Škoda, zo běše čas so hižom tak da-loko minyl. My bychmy rady hišće wjace z Kocoroweho „Nalěča“ slyšeli.

Serbski cyrkwinski dzeń 1975 je nimo. Prajće mi: Njeběše wón rjany,

wjesoły? Njejsmy wšitcy hromadže zbožowni byli, zo slišamy do swójbny tuch, kotřiž sc kóžde lěto znowa tak radostnje witaja?

Wutrobnje so wšitkim dzakujemy, kotřiž su za dobre poradženje našeho swjedženja přinošowali, najbóle pak našemu lubemu předsydzje, kiž je tak sprócniwje a wustojnje wšitko přihotowal.

Klětu, da-li Bóh, so widzimy w Njeswaćidle. W.

Wo zhubjenym synu

Bajka za naš čas

Hólčec chcyše do swěta.

Mócnje jeho čehnješe.

Džiwa wšak njeběše.

Hola jeho dom wobdawaše.

Mało čłowjekow znaješe.

Na kóncu hole běchu hory – kaž mjeza.

Jemu so praješe, zo swět za horami a lěsami dobry njeje. Wón pak sebi myśleše, zo tomu tak być njemóže, dokelž wšak ptački tež tam hinak spěwac njemóža. Kwětki su tež tam tak rjane, chiba hišće rjenje na lépszej pódze.

Swět jeho wabješe,

a dwěle jeho čewłowachu.

Kaž to takle bywa:

Nadobo so na puć poda.

W najrjenšich barbach so swět pokazawa.

W najcunišich zynkach wšitko klinčeše, a we nim bě, kaž by so wulka sinfonia ženje skónčić njemóhla, kiž bě runje hakle zaklinčała. A přeco nowe melodije namakachu w nim swój wothłós – ženje njeslyšane.

Čim dale stupaše, čim bóle so horješe.

Slóncó swěčeše jasnišo.

Přez štomy widžeše kraj

w swětle so kupac.

Njewidžane dalokosće.

Njeznate kompozicije barbow.

Hólčec započawa spěwac.

Wšě znate spěwy a hłosy wjace

njedosačachu.

Kaž same wot so přińdžechu jemu nowe.

Dawno puć wjace runy njebě.

Na puću wulke kamjeniska.

Mócnje skakaše wyše a wyše.

Mjenje bě kwětkow.

Tam a sem spěwaje hišće ptačik.

Za horami budže lépje.

Tam budžeja pisane doły.

Tam budžeja čłowjekojko.

Tam budže ...

Tele hory.

Impozantna krasnosť.

Wyše a wyše.

Kaž z njewidžomnymi rukami jeho dale čehnješe nježiwajo na pót, hlód a bližacy wječor.

Swět bě womjelknył.

Ale rjany bě.

Bjez šćežki drapaše so po štyrjoch kaž po nahlej scěnje na wjeršk.

Pod nim swět.

Kajka krasnosť.

Kajka jasnosť.

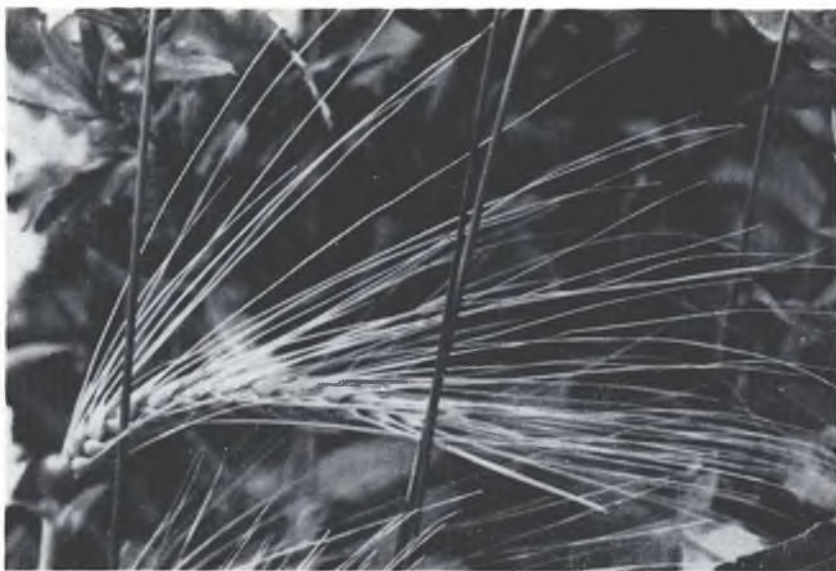
Kajke zbože.

Kajka radosć.

Wjeršk při wjeršku.

To je tón wulki, daloki swět.

Tam w dalokosći su města.

Wjele tysac – što ja praju – wjele milionow, miliardow kłosow bě do žnjow zezrawiło. Kóžda sama za sebje bě rjana. Wšitke posyčechu, zo bychmy swój wšedny chlěb měli

Tam su čłowjekojko.

Tam je mjehka trawa a pitna woda.

Hólčec so lehny a hladaše do njebja.

Jemu so zdaše, zo bě zbožowny.

Wšako bě na wjeršku.

Nětk dale k čłowjekam!

Njemóžno.

Hłubina.

Smjertna hlubina wšudžom. P. W.

Bibliiski słownik

Swědk

Lětuši Cyrkwinski džen steješe pod nadpismom: Swědkojko wěry mjez Serbami. My smy slyšeli wo wšelakich ludžoch, kiž su aktiwne w cyrkwiskim žiwjenju stali, kiž mějachu po našim měnjenju wosebje sylnu wěru a su mócnje pomhali Bože kralestwo mjez Serbami twarić.

Swědkojko pak mamy wšitcy być, kotřiž smy Knjezowi wučomnicy. A runje swójim posłam je Jezus krótko do swójeho donjebjesspěča prajił: Wy dōstanjeće móć swjateho Ducha, kotryž na was přińdže, a budžeće moji swědkojko (jap. skutki 1,8).

Jako křescenjo smy sami wot so jeho swědkojko, hač do wuraznje chcemy a wěmy abo nic. Přez swoju křescansku eksistencu, přez wobdželenje na kemšach a wosadnym žiwjenju, přez swój wopyt Serbskich cyrkwiskich dnjow a druhich zarjadowanjow w Božim mjenje my za Jezusa a jeho wěc swědčimy.

Što pak swědka wosebje wuznamjenja. To rozpominajmy sebi na trojake wašnje.

1. Jako chcyše Wysoka rada Pětrej a Janej zakazać, nihdy ničo rěćeć ani wučić w Jezusowym mjenje, wotmołwištaj: Mój wšak so toho wostajić njemóžemoj, zo bychmoj njerěćaloj, štož smój widžaloj a slyšaloj (jap. skutki 4,20). Swědk ma potajkim wo tym rěćeć, štož je widžal a slyšal. To je nadawk swědka na sudnistwje, a to je nadawk swědka Jezusa.

zom Chrysta. Hdyž sebi situacija žada, dyrbi wo swojim Knjezu rěćeć a njesmě z mjelčenjom jeho zaprěć, zo nas njeby porok profety Jezajasa trjechił, kiž rěči wo něm ych psach, kotřež ani šćowkać njemóžeja.

Tam mamy sprěnja być Jezusowi swědkojko ze słowom, prawym słowom w prawym času.

2. Dale pak mamy za swójeho Knjeza swědčić ze skutkom, z prawym zadžerženjom. Jezus njeje přišoł, zo by sebi dał sluzić, ale zo by wón sluził. Tak dyrbja tež jeho wučomnicy zwólniwi być, druhim sluzić. Młodu křescansku cyrkej pohanjow wobdžiwachu: Hlejće, kak maja woni mjez sobu so tak lubo. Tajka lubosć pohanjow mócnje k Jezusej čehnješe, kaž so to tež džensa stawa.

Na příklad praješe jedna telefonistka: „Mje njeje k cyrkwi wróćo přinješo někajke dobre předowanje, ale moja kolegina, kotraž běše stajnje tak přecelna, sčerpna a pomocna.“

Hudson Taylor, žohnowany misionar w Chinje, měješe wjele sobudželaćerjow, mjez nimi wězo wšelke charaktery. Jich zadžerženje přeciwo njemu njebě přeco dobre. Hudson Taylor pak bě stajnje přecelny a zdwórlivy. Tak jeho biograf wuzběhuje.

Hdyž běše kral Saul swoje knjejestwo nastupił a někotři jeho zacpěwachu a jemu z darami njehołdowachu, činješe wón, kaž by to njeslyšal a njewidžal.

Tuž: Jezusowy swědk być z prawym zadžerženjom.

3. Grjekske słowo swědk rěka martyr, to je serbske martrar. Při tym so hnydom dopomnimy na krawne martrarstwo Šćěpana, Jana Husa, Dietricha Bonhoeffera, dra. Martina Luthera Kinga a druhich. Woni dachu swoje žiwjenje za swójeho Knjeza a jeho wěc. Hdyž so džensa martrarska smjerć wot nas nježada, tak mamy tola jako Jezusowi swědkojko wšelke njeluboznosće, křiwdy a wusměšowanja zwólniwiće znjesć. La.

Postrow Bratrskeje Jednoty na Serbskim cyrkwinskim dnju

Waženi serbscy přečeljo, bratřa a sotry!

W nadawku předsydy Wuskeje rady Bratrskeje Jednoty biskopa Adolfa Ulricha z Prahi strowju Was w mjenje našeje cyrkweje. Naši wosadni z wulkim zajimom sčehuja nabožne a kulturne žiwjenje lužiskich Serbow. Ze zajimom čitamy Waše lópjeno „Pomhaj Bóh“ a druge serbske časopisy. Z džakownosću spominamy, zo su w zařdženych časach naši bratřa eksulanća we Wašej krasnej Lužicy mjez Słowjanami namakali wuček. To běše za čas přescěhowanja ewangelskeje wěry w našim kraju, jako běše pola nas cyrkej Jana Amosa Komenskeho zakazana. Tehdom nastachu we Wašej domiznje znate srjedzišća wobnowjeneje Bratrskeje Jednoty, předewšëm Ochranow (Herrnhut) — njedaloko wot jow. To běše Niska, kotraž so wuwi do wokrjesneho města. Za Budyšinom je Mały Wjelkow — Serbska Niska, kotraž dyrbyeše być serbske srjedzišće. My dosć derje wěmy, zo běše cyły rjad bratrskich misionarow serbskeho pochada, zo běchu styki z Ochranowom stajnje žiwe. W tutych dobrych počahach, kotrež nětk hižom štwórc lětyšaca traja, chcemy dale pokročować. Tež naša poslednja synoda, kotraž so schadźowaše w Holešowje na Morawje, so k tomu wuzna. Tohodla sym džensa mjez Wami. Zhromadnje z Wami chcemy česćić našeho Knjeza a Zbóžnika.

Ani wěrić so mi nochce, zo sym hranicy swojeje wótciny překročil. Tu widžu tak wjele znatych wobličow a slyšu Wašu lubu serbsčinu, kotraž je mojej českej maćerščinje tak při wuzna. Rady jězdžu do Lužicy na Waše Serbske cyrkwinske dny, přetož tu mje wobdawa radostne bratrowstwo.

Zhromadnje z Wami wuznawam, zo smy džěci samsneho Wótcy, kotryž nas jenak lubuje, njeh bydlimy we Lužicy, njeh bydlimy w Čechach. Wažne njeje, do kotreje křesćanskeje cyrkweje słušamy, jeno do bych naše mjena w njebjesach zapisane byle, zo bychmy słušeli do swójbje Božich džěci, zo bychmy měli čistu wutrobu, kotraž so žedži po Knjezu Jězusu.

Profeta Jeremias praji: Dobrota Knjeza čini, zo z nami kónc njeje, dokelž jeho smilnosť njepřestanje, ale je každe ranje nowa. To je sama Boža lubosć, zo tu hišće Boži lud na zemi je. Wón však je husto špatny a poľny čłowjeskich slabosćow, a tola tu je! Za čas wšelakich zemskich kralstwow je křesćanstwo rozkčěwało a woteběrało. Chrystusowa cyrkej tu steji kruće a hać do džensnišeho plaći Knjezowe slowo, kotrež Pětrej rjekny: Ani helška wrota ju njesmědža přemóc.

Přeju Wam, zo byšće takle wuznawali tež w swójbje serbskich wosadach.

Knjez budž z Wami!

Bjedrich Smetana (1824–1884)

Hdyž lěta na „Praskim nalěću“ (nalětnje koncerty w Praze kóžde lěto) zaklinča na spočatku Smetanowa simfonija „Moja domizna“, chcemy so na to dopomnić, zo je runje před 100 lětami (1875) přišoľ bolostny wosud na genija českeje huďby.

Raz w juliju 1874 — pol lěta po premjerje opery „Dwě wudowje“ — spóźna mišter ze starosćemi, zo ma něšto z wušomaj, zo z časami njeslyši. Praski lékař dr. Zoufal wšak jeho tróštwawaše, zo so chorosć hodži zahojić a započča jeho lěkować. Hdyž pak so ničo njepolěpši, dyrbyeše so swojeho zastojnstwa jako kapalnik wzdać, z čimž jemu nastachu pjenjezne starosće. Jeho přečiwnicu wulachu na njeho cyłu zlósc jemu porokuju, zo swoju chorosć hóršu wudawa, zo česke džiwadło znjewužiwa jako institut, kotryž by měl jeho wobstarać. Přečiwu tutym křiwdžerjam wustupowaše mócnje basnik Jan Neruda.

Mjeztym so přibliži 50. předstajenje „Předanje njewjesty“. Smetana so jara wjeseleše na nje, přetož wšitke přenje 49. předstajenjuw bě wón sam dirigował. Zlych wobstojnosćow dla bě nuzowany, dirigentstwo Adolfeje Čechej přepodać. Wón tehdom do swojeho džěnika zapisa: Kak dolho budže to hišće trać? Ach, zo bych tola skoro zaso strowy był.

Njedžiwajcy wšěch wobčeznosću džělaše Smetana dale. W nowembrow samskoho lěta 1874 doskónči simfoni-

sku baseň „Vyšehrad“ a hnydom pada so na daľši skutk „Vltava“ (Rěka, kotraž přež Prahu přindže z dalokeje Šumawy a za českej stolicu so zjednoči z Łobjom. Vltava je tak prawje ta česka rěka). Njepřestawajcy so nadžiješe, zo budže jemu slyšenje zaso spožčene, hdyž pónđze k wukrajnym specialistam, kaž bě jemu Praski lékař to radžil. K tomu wšak trjebaše wulku pjenježnu pomoc, wo kotruž prošeše swojich šwedских přečelow. Jich zběrka wunjese 1244 zlotych. Tež jeho něhdyši šulerjo ze zemjanskich swójbow wuhotowachu koncert k jeho lěpšemu. Tón přinješe dalše 1800 zlotych.

Tak móžeše Smetana ze swojim přečelom nowinarjom Vaclavom Judu Nowotnym 18. 4. 1875 so podać do Würzburga k najlěpšemu specialistej drey. Troeltschej a na to do Wienu k drey. Pollitzerej. Wobaj lékařej spóźnašaj zlemjenje nerwa — zo je chorosć njehojomna.

Tak so w lěće 1875 dopjelni Smetanowa tragika. Zdobom pak so tež jewi jeho rjekowstwo. Hdyž bychu družu zadwělowali w tak čěžkim položenju, je Smetana w swojej hluchosći wojował, ke kotrežž so hišće přida chorosć čuwow.

Wěsta pomoc so jemu z tym dósta, zo bu muž jeho džowki Zofije, Josef Schwarz, za hajnika postajeny na wotlěžanej hajnkowni pola Młodeje Boleslawy. Nadobny přichodny syn wza Bjedricha Smetanu k sebi do

Cichi kućik za měšćanskej murju

swojeho čicheho bydlenja. Tak je tutón dom do stawiznow českeje huďby zašoľ. Na kóncu jeho žiwjenja so tu pokaza jeho wulka genialnosť, zo Smetana w poľnej hluchosće stwori swoje najwažniše džěla.

Tuž njeje lěto 1875 jenož jeho tragiku, ale tež jeho wulkosć pokazalo.

Český Zapas

Z wosadow

Kolekta w Hrodzišću bě wunjesła 1 490,— hr. Zapać Bóh luby Knjez!

Njeswaćidlo. Naš swěrnny serbski kemšer a roznošowar „Pomhaj Bóh“ we Wbohowje Jan Spertling je zemřel krotko po dokonjanym 75. lěće swojeho žiwjenja. Jeho zachodne čělo pochowachmy pónđzeli, 30. 6. 1975, pod słowom, kotrež bě za swój pohrjeb sam postajil:

Ja sym so dobre bėdženje bėdžil.

Ja sym doběhal.

Ja sym wěru dzeržal.

Njespušćejeće so na lžě, hdyž wam rjeknu:

Tudy je Knjeza tempł!

Tudy je Knjeza tempł!

Tudy je Knjeza tempł!

Ale budžeće-li swoje žiwjenje a swoje wašnje polěpšować, jedyn přečiwu druhemu so sprawnje zadžeržeć, cuzbnikam, syrotam a wudowam křiwdy nječinić a njewinowateje kreje njerozliwać,

chcu ja pola was bydlić na tym městnje wěcnje.

Z teksta na 180. njedzeli po swjatej Trojicy (3. 8. 1975)

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. — Wuchadźa jónkróć za měsac z licencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rjadowe Konwent serbskich ewangelskich duchownych. — Hłowny zamolwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswaćidski. — Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čisć: Nowa Doba, čisćerka Domowiny (III-4-9-1335)